

Юлія Шевченко

студентка 1 курсу магістратури факультету менеджменту і маркетингу,

Науковий керівник: **Корогодова О.О.**

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки,

Національний технічний університет України

“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”

м. Київ, Україна

ВПЛИВ COVID-19 НА МІЖНАРОДНІ МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ

Найбільшої шкоди світовій економіці задають надзвичайні ситуації, причиною цього є непередбачуваність виникнення та масштабність розповсюдження. У 2020 році емерджентний негативний вплив на розвиток країн здійснює криза COVID-19. Весь світ, в тому числі США, Японія, країни ЄС, зазнає значної економічної шкоди.

Одними із перших економічних акторів, які відчули на собі економічний вплив пандемії, стали міжнародні трудові мігранти. Із початком карантинних заходів заробітчани втратили робочі місця та змушені були покинути країни, в яких вони працювали. Це допомогло країнам ЄС зменшити кількість осіб, які нелегально працювали на їхній території, але й позбавило необхідної робочої сили, якої на сьогоднішній день їм не вистачає.

В кінці двадцятого століття на європейських ринках праці спостерігалось помірне зростання рівня безробіття та, водночас, дефіцит кадрів в сфері послуг і готельного бізнесу, в торгівлі і машинобудуванні, хімічній та легкій промисловості, банківській сфері, інженерії, тощо. З метою підвищення потенціалу трудових ресурсів країн-імпортерів були введені сприятливі умови для залучення і перебування необхідних категорій мігрантів у Великобританії, Швеції, Німеччині та інших європейських країнах [1, с. 21].

У країнах, які постачають робочу силу на міжнародний ринок праці, еміграція може суттєво знизити навантаження на національні ринки праці та соціальну напруженість, створити умови для «безкоштовного» для країн-експортерів

навчання робочої сили та її знайомства з провідною організацією праці. Не можна ігнорувати і такий компонент, як забезпечення країнам-експортерам значних обсягів валютних надходжень завдяки грошовим переказам мігрантів [2].

В останні десятиліття зростання рівня міграційних потоків допомагає заповнювати нестачу робочої сили у секторах інформаційних технологій, інженерії, туризму, освіти, охорони здоров'я, сільському господарстві, тощо. Ці сектори економіки стали залежними від іммігрантів, і це не є тимчасовим явищем [3; 4; 5].

Для України такий вхідний міграційний потік також став несподіваним, і на сьогодні відсутня можливість забезпечити всіх робочими місцями. Але головною проблемою стає зменшення надходжень до державного бюджету у вигляді грошових трансфертів від заробітчан, що суттєво перекривали наслідки експортно-імпортного дефіциту.

У 2019 році дефіцит складав 12,2 млрд. дол. США, а надходження від грошових трансфертів – 12 млрд. дол. США [6]. Порівняно з 2 місяцями 2019 року експорт товарів до країн ЄС (28) зменшився на 7,6%. За підсумками 2 місяців 2020 року експорт товарів по відношенню до 2 місяців 2019 року зменшився на 262,5 млн дол. США, але й порівняно з 2 місяцями 2019 року імпорту товарів з країн ЄС (28) скоротився на 3,0%. За підсумками 2 місяців 2020 року імпорту товарів по відношенню до 2 місяців 2019 року скоротився на 110,0 млн дол. США [7]. Не дивлячись на позитивні зміни у експортно-імпортних стосунках України та ЄС, дефіцит коштів став не набагато меншим, а разом з цим зменшилися й грошові трансферти від українських заробітчан, що становить негативний наслідок у вигляді значного непокритого дефіциту грошових коштів у бюджеті.

Пандемія також суттєво вплинула на процеси освітньої міграції у вигляді переміщення різних за віком осіб, що є споживачами освітніх послуг іншої країни, тобто, учасниками програм академічного обміну. Криза COVID-19 значно вплинула на можливості студентських обмінів. Так, за даними [8], що зібрали близько 22 тис. відповідей від іноземних студентів ЄС, чверть з чинних програм академічної мобільності скасовано. Таким чином, втрачаються переваги від

міжнародного освітнього співробітництва (розширення спектру освітніх послуг, технологічні оновлення, міжнародна академічна інтеграція, інтелектуалізація людського капіталу). Транскордонна співпраця між університетами, урядами та міжнародними організаціями має бути стимульована на подолання наслідків пандемії COVID-19

Для зменшення впливу кризи COVID-19 на економічний розвиток країн необхідно надати можливість заробітчанами повернутися до країн перебування. Країни ЄС готові надати робочі місця через наявну потребу в українській робочій силі. Для запобігання міграційних загроз національній безпеці України, уряду треба систематизувати та узгодити міграційні процеси на міжнародному рівні. Важливим заходом є спрощення візових формальностей для трудових мігрантів та створення умов, що дозволяють вирішити зазначені питання дистанційно. Можливим кроком на шляху забезпечення міграційної безпеки є модифікація існуючих контрактів.

Таким чином, міжнародна трудова міграція є важливим економічним, соціальним та гуманітарним фактором, який забезпечує безперечні переваги як країнам-реципієнтам, так і країнам-донорам робочої сили. Освітня міграція є важливим чинником міжнародної академічної інтеграції, що забезпечує країні переваги у міжнародному науково-технічному співробітництві. В умовах негативного впливу на розвиток міграційних процесів, що здійснює пандемія COVID-19, важливими кроками є збереження наявної структури вихідних міграційних потоків для збереження оптимального стану експортно-імпоротної діяльності. Зазначені заходи будуть розглянуті авторами у подальших публікаціях.

Список використаних джерел

1. Statistical Annual of Ukraine for 2011 (2012). In O. G. Osaulenko (Ed.). Kyiv: August Trade (in Ukr.).
2. Корогодова О. О. Оцінка впливу міжнародної міграції на розвиток економіки України / О. О. Корогодова, О. С. Бабанина // Економічний вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". 2014. № 11. С. 47-53. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evntukpi_2014_11_10
3. Guardia N. D. Labour Migration Patterns in Europe: Recent Trends, Future Challenges. European Commission. Directorate General for Economic and Financial Affairs. 2006. № 256. 52 p.

4. Massey D. S. Patterns and Processes of International Migration in the 21st Century . USA : University of Pennsylvania. 2003. 42 p.
5. Solimano A. Globalization, history and international migration: a view from Latin America. Commission on the Social Dimension of Globalization, Policy Integration Department, 2004. Paper № 37. 33 p.
6. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
7. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <https://www.me.gov.ua>
8. Gabriels, W., Benke-Aberg, R., (2020). Student Exchanges in Times of Crisis - Research report on the impact of COVID-19 on student exchanges in Europe. Erasmus Student Network AISBL https://esn.org/sites/default/files/news/student_exchanges_in__of_crisis_-_esn_research_report_april_2020.pdf